



Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**GOVOR PREDSEDNICE REPUBLIKE SLOVENIJE NATAŠE PIRC MUSAR NA PRIREDITVI
OB 50-LETNICI FOLKLORNEGA DRUŠTVA KRES**

Novo mesto, Kulturni center Janeza Trdine, 31. januar 2026, ob 19.00

VELJA GOVORJENA BESEDA.

*Spoštovane članice in člani Folklornega društva Kres,
spoštovani župan Novega mesta mag. Gregor Macedoni,
drage ustvarjalke in dragi ustvarjalci kulture,
cenjeni visoki gostje,*

dober večer.

V zelo veliko čast in iskreno veselje mi je, da sem nocoj z vami ob praznovanju 50-letnice Folklornega društva Kres. Ta jubilej ni le mejnik vašega društva, temveč praznik za Novo mesto, Dolenjsko in vse nas, ki verjamemo v moč kulture kot temelja skupnosti. Nosi sporočilo, ki sega onkraj meja ene skupine in sporoča, kaj kultura je, od kod prihaja in zakaj ostaja ena najtrdnjših opor naše identitete.

Identiteta slovenskega naroda temelji na kulturnih vidikih bivanja, ki so omogočali narodno trdnost več kot tisoč let pred nastankom naše svobodne in neodvisne države. Slovenci smo ponosni na kulturo, ki jo ustvarjamo in negujemo v vseh njenih številnih pojavnih oblikah.

Določa nas jezik. Imamo državni kulturni praznik. Ponosni smo na prvo knjigo v slovenskem jeziku. Zapisano postane trajni dokument časa in prostora. Veliko bolj izmuzljivo je tisto, kar ni zapisano in se prenaša iz roda v rod ter je odvisno od vsakega koraka prenosa, da preživi generacije in stoletja. Nesnovna kulturna dediščina je enako kot snovna del narodne identitete. Vendar jo je veliko težje ohranjati v izvorni obliki. Predmete in stavbe vzdržujemo, restavriramo in obnovljamo. Nesnovno dediščino pa zlahka izgubimo, saj je odvisna od znanja, spomina in spretnosti, ki se morajo prenašati med generacijami.

Prav zato ima ljubiteljska kulturna dejavnost v našem prostoru posebno, skoraj temeljno mesto. Ni obrobna, ni dekorativna in ni le prostočasna. Je živa in iz nje raste tudi poklicna kultura. Društva, kot je Kres, so hrbtenica te kulture. So prostori discipline, vztrajnosti, prijateljstva in medsebojnega zaupanja, kjer se posameznik uči, da kultura ni nekaj danega, temveč dragulj, ki ga je treba vedno znova ustvarjati, negovati in prenašati naprej.

Ob tem jubileju ne morem mimo izjemne osebnosti, ki je v vseh petih desetletjih od ustanovitve društva do danes vodila Kres – gospe Branke Moškon. Njena predanost, vizija in neomajna energija niso le navdih za člane društva, temveč so vseslovenska redkost in izjemnost. Da neka oseba vodi društvo celih pet desetletij, ni le izjemno, temveč je skorajda neponovljivo.

Folklor ni le spomin na preteklost, temveč je izraz identitete, ki se nenehno preoblikuje. Kres že pet desetletij dokazuje, da je mogoče ljudsko izročilo ohranjati z globokim spoštovanjem in hkrati ustvarjalno drznostjo, ga raziskovati in z njim seznanjati sodobno občinstvo doma in v tujini.

Medgeneracijsko povezovanje je še posebej dragoceno. V času, ko se družba individualizira in so razdalje med ljudmi čedalje večje, kulturna društva ostajajo redki prostori, kjer se generacije srečujejo, sodelujejo in učijo druga od druge. Mlajši se učijo od starejših, starejši pa v mlajših prepoznajo prihodnost in nadaljevanje skupne zgodbe. Takšni prostori so tudi majhne, a pomembne šole demokracije, kjer se spoštuje različnost, poslušajo mnenja in sprejemajo skupne odločitve, to pa so vrednote, ki jih tudi slovenska družba nujno potrebuje.

Ljubiteljska kultura nas spominja, da napredek ni le tehnološki ali gospodarski, temveč je tudi človeški. Merljiv je s kakovostjo odnosov, občutkom pripadnosti in sposobnostjo skupnosti, da skrbi sama zase. Kultura ne nastaja v praznem prostoru, ampak v mestih in vaseh, ki jo prepoznajo kot vrednoto in jo podpirajo. Novo mesto s svojo tradicijo in živahnim ustvarjanjem je odličen dokaz za to.

Kot predsednica Republike Slovenije želim jasno poudariti, da je ljubiteljska kultura nezamenljivi temelj našega kulturnega sistema, zato si zasluži več spoštovanja in več z dejanji izražene podpore. V Sloveniji deluje več kot 5.000 kulturnih društev, v katerih prostovoljno ustvarja več kot 110.000 članov, ki vsako leto pripravijo približno 25.000 prireditev, ki jih obišejo skoraj štirje milijoni obiskovalcev. Kljub tej neprecenljivi vlogi pa je sistemska podpora pogosto nezadostna in kratkoročna. Številne skupine delujejo le še zaradi predanosti svojih članov, financiranje pa ni stabilno in ne omogoča dolgoročnega načrtovanja. To je nesorazmerje, ki ni le kulturno, temveč je tudi družbeno in moralno vprašanje. Brez ustrezne podpore se bo bogata tradicija ljubiteljske kulture težko ohranila in prenesla na prihodnje generacije.

Drage Kresovke in Kresovci.

Nocojšnji koncert kot del tridnevnega praznovanja kaže, da ima ljubiteljska kultura svoje občinstvo, ki prepozna kakovost, predanost in iskrenost. Ob tej priložnosti čestitam vsem, ki ste soustvarjali zgodbo Kresa: plesalkam in plesalcem, glasbenicam in glasbenikom, mentorjem, organizatorjem, prostovoljcem in vašim družinam. Vaše delo je pogosto nevidno, a njegovi učinki so trajni.

Vaš jubilej je dokaz, da kultura ni nekaj, kar se zgodi ob posebnih priložnostih, temveč nekaj, kar se gradi vsak teden, z vsako vajo, vsakim nastopom in vsako generacijo znova.

Iskreno vam čestitam ob 50-letnici in vam želim, da ostanete svetel zgled, kaj slovenska ljubiteljska kultura zmore, ko jo vodijo znanje, predanost in srce.